

SEKRETY NAJWIĘKSZYCH MISTRZÓW ILUZJI

BARTŁOMIEJ CICHAŁA

BARTŁOMIEJ CICHAŁA

SEKRETY
NAJWIĘKSZYCH MISTRZÓW
ILUZJI

© Copyright by
Bartłomiej Cichała & e-bookowo

Projekt okładki: Bartłomiej Cichała
Wykonanie okładki: Joanna Chmielewska

ISBN 978-83-7859-623-3

Wydawca: Wydawnictwo internetowe e-bookowo
www.e-bookowo.pl
Kontakt: wydawnictwo@e-bookowo.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, rozpowszechnianie części lub całości
bez zgody wydawcy zabronione
Wydanie I 2017

SPIS TREŚCI

O AUTORZE	5
PRZEDMOWA	7
HISTORIA ILUZJI	10
MISTRZOWIE ILUZJI	23
John Henry Anderson	24
Jean Eugène Robert-Houdin	39
Alexander Herrmann	55
John Nevil Maskelyne	69
Harry Kellar	87
Howard Thurston	105
Harry Houdini	124
Chung Ling Soo	148
Harry Blackstone, Sr	164
SEKRETY	184
Zasady i porady	185
Znikający pierścionek	189
Pojawienie kuli do kręgli	195
Przenikający sznur	201
Zagadkowy kieliszek	207
Naszyjnik z pereł	212
Przecięte karty	218
Uwolnienie z więzów	227
Chiński parawanik	232
Znikające radio	238
ZAKOŃCZENIE	245
BIBLIOGRAFIA	246

O AUTORZE

BARTŁOMIEJ CICHAŁA - Iluzjonista i performer występujący na scenach oraz estradach na terenie całego kraju, jak również za granicą. Wieloletni kolekcjoner oryginalnych wiekowych przedmiotów związanych z tematyką iluzji oraz jej najwybitniejszymi przedstawicielami. Współtwórca pierwszego w historii Polski „Muzeum Sztuki Iluzji”, którego częścią stała się jego bogata kolekcja eksponatów.

SEKRETY NAJWIĘKSZYCH MISTRZÓW ILUZJI

Pomysłodawca cieszącego się wielkim powodzeniem pierwszego w Polsce spektaklu opowiadającego o historii iluzji i jej najbardziej znanych przedstawicielach z minionych epok. Autor wielu wystaw, wykładów i warsztatów poświęconych ciekawostkom związanym z jego kolekcją, historią i technikami wykorzystywanymi przez najwybitniejszych mistrzów.

PRZEDMOWA

Moja przygoda z iluzją zaczęła się wiele lat temu, kiedy jeszcze chodziłem do szkoły podstawowej. Wtedy to w telewizji zobaczyłem jeden z odcinków całej serii pokazów Davida Copperfielda, czyli najbardziej rozpoznawalnego iluzjonisty, znanego między innymi ze zniknięcia Statuy Wolności. Iluzje oraz sposób ich zaprezentowania zrobiły na mnie tak wielkie wrażenie, że dosłownie od razu po programie zacząłem wykonywać proste sztuczki na zasadzie prób i błędów. Nie przynosiło to jednak wielkich efektów, dlatego postanowiłem wyposażyć się w książki poświęcone tej tematyce. Pierwsze publikacje, jakie zdobyłem, wyjaśniały jedynie sekrety przeróżnych iluzji i były pozbawione szerszego kontekstu. Dopiero po ponad dwóch latach udało mi się zdobyć świetną książkę Waltera Gibsona pod tytułem „Zostań mistrzem magii”, która oprócz sekretów opisywała skrótowo mistrzów dawnych czasów i ich ciekawe historie życiowe.

Tak też zaczął się kolejny etap fascynacji nie tylko iluzją, ale również jej historią i życiorysami osób, które przez kolejne stulecia ukształtowały tę sztukę do postaci znanej wszystkim obecnie. Pierwsze książki zapoczątkowały też moje zbiory związane z tematyką iluzji, które chciałem systematycznie powiększać o inne materiały, takie jak oryginalne plakaty, artykuły i rekwizyty z czasów, w których żyli mistrzowie, o których czytałem. Z biegiem lat kolekcja rozrosła się do tego stopnia, że stała się podstawą do utworzenia pierwszego w historii Polski „Muzeum Sztuki Iluzji”. Z kolei wnioski z działania

muzeum przekonały mnie, że warto wydać książkę poświęconą największym mistrzom iluzji. Jakie to były wnioski najlepiej wytłumaczę na przykładzie, ale żeby to zrobić muszę zadać jedno proste pytanie.

Drogi czytelniku, czy jesteś w stanie bez większego zastanowienia wymienić nazwiska trzech znanych iluzjonistów?

Jeżeli potrafisz to zrobić, to zapewne jesteś iluzjonistą bądź osobą związaną z tą tematyką albo należysz do bardzo małego grona osób, które znają odpowiedź. Jak małe jest to grono, mogłem osobiście przekonać się podczas wielu wykładów prowadzonych w „Muzeum Sztuki Iluzji”. Przez kolejne lata, począwszy od otwarcia muzeum w 2012 roku, moich opowieści o iluzjonistach i ich historiach wysłuchały tysiące osób. Zawsze na początku spotkania zadawałem właśnie to pytanie, aby mniej więcej zorientować się, jakie jest ogólne pojęcie o tym, co będzie głównym tematem wykładu. Ku mojemu zdumieniu okazało się, że wśród wielu tysięcy osób, które odwiedziły muzeum, dosłownie kilka było w stanie wymienić nazwiska trzech znanych iluzjonistów. Warto w tym momencie dodać, że nie pytałem o znane historyczne postacie, a o nazwiska światowych mistrzów, którzy występują obecnie i często pojawiają się w mediach. Na kolejne bardziej szczegółowe pytania odpowiedzi padało jeszcze mniej.

Dzięki temu zauważyłem, że w Polsce panuje bardzo dziwny stan rzeczy, który polega na tym, że większość ludzi doskonale wie, co to jest iluzja i kto to jest iluzjonista, natomiast kiedy przejdzie się do szczegółów, pojawia się problem. A przecież iluzjonista jest w naszej świadomości dobrze znanym zawodem, podobnie jak aktor czy muzyk, z tą jednak różnicą, że nazwiska znanych aktorów czy też mu-

zyków większość osób jest w stanie wymienić bez większego zastanowienia. I to jest właśnie powód, dla którego postanowiłem napisać tę książkę, w której przybliżam życie prywatne i zawodowe mistrzów, dodatkowo udokumentowane oryginalnymi eksponatami z czasów ich działalności.

Książka ta oczywiście nie wyczerpuje całego tematu, zawiera opisy moich ulubionych postaci i obejmuje czas dynamicznego rozwoju iluzji, czyli XIX oraz początku XX wieku. Jest to czas ogólnego rozkwitu nauki i techniki, z którego pochodzą dobrze znane nam wynalazki używane do dziś, takie jak na przykład żarówka, telefon, radio, samochód czy też samolot. Oczywiście taki rozkwit pomysłowości nie mógł ominąć tematyki iluzji. Jej wielcy mistrzowie z tamtych lat byli geniuszami w wielu dziedzinach i ich pomysłowość znajdowała zastosowanie nie tylko na scenie, ale również w wynalazkach usprawniających ludziom życie.

Pisząc tę książkę, starałem się tak przedstawiać wybrane historie, aby można było łatwo zauważyć, jak poszczególni wykonawcy dobrze się znali, jak wzajemnie się inspirowali, jak ze sobą rywalizowali i co było podstawą ich największych osiągnięć. Dodatkowo dodałem też dział, w którym wyjawiam sekrety efektów, które można wykonać samodzielnie w domu. Są to iluzje prezentowane obecnie przez wielu wykonawców na całym świecie i mogą być dobrą podstawą do rozpoczęcia przygody z praktykowaniem tej sztuki.

Po tych krótkich wyjaśnieniach nie pozostaje mi nic innego jak zaprosić do dalszej lektury fascynujących historii wykonawców, którzy w głównej mierze nadali kształt sztuce iluzji, jaką znamy dzisiaj. Mam nadzieję, że kiedyś ta książka stanie się dla kogoś taką samą inspiracją, jaką dla mnie była książka Waltera Gibsona.

Niniejsza książka ujawnia sekrety zawodowe oraz sekrety z życia prywatnego największych mistrzów iluzji. Ich dokonania są ilustrowane zdjęciami oryginalnych wiekowych eksponatów z kolekcji autora, które bezpośrednio nawiązują do opisywanych wydarzeń. Zadziwiające historie mistrzów dodatkowo zostały przedstawione tak, aby czytelnik otrzymał odpowiedź na następujące pytania:

- Jaki jest najstarszy opisany efekt iluzjonistyczny?
- Dlaczego iluzjonista kojarzy się z klasycznym frakiem?
- Dlaczego wyjmuje się królika z kapelusza?
- Czy podczas pokazów ktoś zginął?
- Jak wykorzystywano iluzje w celach militarnych?
- Jaki wpływ mieli iluzjoniści na kulturę i naukę?

W książce znajduje się również rozdział, w którym autor krok po kroku wyjaśnia szereg efektów iluzjonistycznych do samodzielne-go wykonania. Fachowe porady i uwagi w nim zawarte stanowią nieocenioną pomoc w tworzeniu profesjonalnych występów dla wszystkich zainteresowanych praktykowaniem sztuki iluzji.